

Sygn. akt V KK 469/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący)

SSN Andrzej Stępka (sprawozdawca)

SSN Paweł Wiliński

Protokolant Katarzyna Wępa

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 16 lutego 2022 r.

w sprawie D. M.

skazanego z art. 226 § 1 k.k. i art. 190 § 1 k.k.,

kasacji Prokuratora Generalnego wniesionej na niekorzyść skazanego

od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w K.

z dnia 7 października 2020 r., sygn. akt II K [...],

- I. uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze i sprawę w tym zakresie przekazuje Sądowi Rejonowemu w K. do ponownego rozpoznania;**
- II. wydatkami postępowania kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

D. M. został oskarżony o to, że:

1/ W dniu 12 kwietnia 2020 r. w S. oraz P. [...], w woj. [...], znieważył słowami powszechnie uznanymi za obelżywe funkcjonariusza Policji mł. asp. R. B.

podczas i w związku z pełnieniem przez niego obowiązków służbowych, tj. o czyn z art. 226 § 1 k.k.;

2/ W dniu 12 kwietnia 2020 r. w S. oraz P. [...], w woj. [...], znieważył słowami powszechnie uznanymi za obelżywe ratowników medycznych T. M. oraz B. T. podczas i w związku z pełnieniem przez nich obowiązków służbowych, tj. o czyn z art. 226 § 1 k.k.;

3/ W dniu 12 kwietnia 2020 r. w S. i P. [...], woj. [...], groził pozbawieniem życia T. M. oraz B. T., przy czym groźby te wzbudziły w pokrzywdzonych uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione, tj. o czyn z art. 190 § 1 k.k.

Na podstawie art. 335 § 1 k.p.k. prokurator złożył wniosek o skazanie oskarżonego D. M. bez przeprowadzania rozprawy i wydanie wyroku na posiedzeniu, wnosząc o wymierzenie uzgodnionych z nim kar: na podstawie art. 226 § 1 k.k. – dwukrotnie (za dwa w/w przestępstwa) kar grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych po 10 zł każda stawka; na podstawie art. 190 § 1 k.k. – kary grzywny w wymiarze 30 stawek dziennych po 10 zł każda; orzeczenie kary łącznej w wymiarze 130 stawek dziennych po 10 zł każda stawka (k. 31).

Sąd Rejonowy w K. wyrokiem z dnia 7 października 2020 r., sygn. akt II K [...], uznał oskarżonego D. M. za winnego obu przestępstw z art. 226 § 1 k.k. i za każde z nich wymierzył grzywny w wysokości po 50 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł; nadto uznał go za winnego czynu opisanego w pkt III części wstępnej wyroku, to jest czynu z art. 190 § 1 k.k. i za to wymierzył mu grzywnę w wysokości 30 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł; na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. Sąd połączył jednostkowe kary grzywny i wymierzył oskarżonemu karę łączną grzywny w wysokości 130 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł, przy czym na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet tej kary zaliczył oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 12 kwietnia 2020 r. do dnia 13 kwietnia 2020 r. przyjmując, że jeden dzień zatrzymania jest równoważny dwóm dziennym stawkom grzywny; na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolniono oskarżonego od zapłaty kosztów sądowych, obciążając nimi Skarb Państwa.

Wyrok ten nie został zaskarżony przez żadną ze stron postępowania i uprawomocnił się w dniu 15 października 2020 r., bez postępowania odwoławczego.

Na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. powyższy wyrok zaskarżył kasacją Prokurator Generalny w zakresie orzeczenia o karze, na niekorzyść skazanego D.M.

Na zasadzie art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k. oraz art. 537 § 1 i 2 k.p.k. zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 343 § 3 i 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 1 k.p.k., polegające na uwzględnieniu wadliwego wniosku prokuratora o skazanie D. M. bez przeprowadzenia rozprawy, pomimo, że wniosek ten nie zawierał postulatu orzeczenia obligatoryjnego w stosunku do pokrzywdzonych B. T. i T. M. środka kompensacyjnego w postaci zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w kwocie po 1.000 zł, co skutkowało rażącym naruszeniem przepisu prawa materialnego, a mianowicie art. 46 § 1 k.k., poprzez zaniechanie orzeczenia w wydanym na posiedzeniu wyroku wymienionych środków kompensacyjnych, mimo złożenia przez pokrzywdzonych wniosków w tym przedmiocie.

Formułując powyższy zarzut Prokurator Generalny wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu w K. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna i należało ją uwzględnić w trybie art. 535 § 5 k.p.k. na posiedzeniu bez udziału stron.

Słusznie wskazuje autor kasacji, że Sąd Rejonowy w K. dopuścił się rażącego i mającego istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku naruszenia przepisów prawa procesowego, tj. art. 343 § 3 i 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 1 k.p.k., polegającego na uwzględnieniu wadliwego wniosku prokuratora o skazanie D. M. bez przeprowadzenia rozprawy. Z akt sprawy wynika, że pokrzywdzeni B.T. i T. M. przesłuchani w charakterze świadków złożyli wnioski o zadośćuczynienie za doznane krzywdy w wysokości po 1.000 zł (k. 14, 18).

Przepis art. 46 § 1 k.k. stanowi, że w razie skazania sąd może orzec, a na wniosek pokrzywdzonego lub innej osoby uprawnionej orzeka, stosując przepisy

prawa cywilnego, obowiązek naprawienia w całości albo w części, wyrządzonej przestępstwem szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. W związku z czym orzeczenie tego środka kompensacyjnego było w niniejszej sprawie dla Sądu obligatoryjne. Tymczasem Sąd ten nie zwrócił uwagi na fakt, że wniosek o wydanie wyroku skazującego w trybie art. 335 § 1 k.p.k. (k. 31), nie zawierał postulatu orzeczenia obligatoryjnego w stosunku do w/w pokrzywdzonych środka kompensacyjnego w postaci zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w kwotach po 1000 zł – pomimo złożenia odpowiednich wniosków przez pokrzywdzonych. W realiach niniejszej sprawy brak było więc podstaw do uwzględnienia złożonego w trybie art. 335 § 1 k.p.k. wniosku prokuratora. W rezultacie tego uchybienia, Sąd Rejonowy uwzględniając wniosek o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego D. M. dopuścił się naruszenia art. 343 § 3 i 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 1 k.p.k. wskutek zaakceptowania go w części dotyczącej kary.

Podkreślenia wymaga, że w razie złożenia przez prokuratora wniosku o skazanie bez przeprowadzenia rozprawy na podstawie art. 335 § 1 lub § 2 k.p.k., na sądzie spoczywa obowiązek przeprowadzenia kontroli tego wniosku nie tylko z punktu widzenia formalnego, ale i z punktu widzenia zgodności z przepisami obowiązującego prawa materialnego. W szczególności sąd powinien zbadać zgodność wszystkich propozycji zawartych we wniosku z regułami obowiązującego prawa materialnego, w tym również dokonać właściwej oceny proponowanych kar. Nie wolno mu zaakceptować warunków porozumienia uzgodnionych wprawdzie między prokuratorem i oskarżonym, ale naruszających przepisy prawa materialnego. Stwierdzenie, że treść wniosku pozostaje w sprzeczności z prawem materialnym lub narusza prawo procesowe, obliguje sąd *meriti* do wskazania stronom konieczności dokonania odpowiednich zmian, a w wypadku braku akceptacji dla tych modyfikacji ze strony podmiotów uprawnionych do zajmowania stanowiska w tej materii – sprawa powinna podlegać rozpoznaniu na zasadach ogólnych, bądź – w zależności od trybu, w jakim ów wniosek został złożony – należy zwrócić ją prokuratorowi [art. 343 § 3 i § 7 k.p.k.] (*zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 24 lutego 2021 r., V KK 503/20, LEX nr 3189144; 26 lutego 2021 r., I KK 10/20, LEX nr 3193873; 25 czerwca 2015 r., II KK 144/15, LEX nr 1750141; 25 września 2012 r., IV KK 163/12, LEX nr 1226727*). Kontrola złożonego

wniosku powinna się odbyć także pod kątem tego, czy prawidłowo został zastosowany art. 46 k.k. – i to zarówno co do okoliczności złożenia wniosków o zadośćuczynienie, jak i co do wysokości samego zadośćuczynienia (*zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 30 grudnia 2020 r., II KK 302/20, LEX nr 3245715; z dnia 15 grudnia 2015 r., V KK 378/15, LEX nr 1941906*).

Na orzekającym Sądzie Rejonowym w K. ciążył więc obowiązek zbadania wniosku prokuratora zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym - i to mimo zaakceptowania przez oskarżonego D. M. warunków skazania przedstawionych przez prokuratora. W tym stanie rzeczy orzekający w sprawie Sąd Rejonowy nie miał podstaw do uwzględnienia wniosku prokuratora o skazanie D. M. w trybie konsensualnym. Zgodnie z przepisem art. 343 § 3 k.p.k. powinien był uzależnić uwzględnienie wniosku od dokonania w nim przez prokuratora niezbędnej zmiany, zaakceptowanej oczywiście przez oskarżonego bądź zwrócić sprawę prokuratorowi (art. 343 § 7 k.p.k.). Natomiast uwzględniając wniosek prokuratora i wydając wyrok w tym trybie, Sąd rażąco naruszył oprócz art. 343 § 3 i 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 1 k.p.k., również regulację prawa karnego materialnego w postaci art. 46 § 1 k.k.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy uwzględniając kasację Prokuratora Generalnego wniesioną na niekorzyść skazanego, na mocy art. 537 § 2 k.p.k. uchylił zaskarżony wyrok w zakresie orzeczenia o karze i przekazał sprawę w tej części do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w K..

Procedując powtórnie w zakresie wynikającym z niniejszego wyroku, Sąd pierwszej instancji podejmie na posiedzeniu próbę konwalidowania przez prokuratora, za zgodą oskarżonego, złożonego wniosku w części związanej ze środkiem kompensacyjnym w postaci zadośćuczynienia za doznaną krzywdę (art. 343 § 3 k.p.k.), a w wypadku braku w tym przedmiocie konsensusu, postąpi po myśli art. 343 § 7 k.p.k.). Orzeczenie o wydatkach wynika z treści art. 638 k.p.k.

Z tych względów orzeczono jak na wstępie.

